

A TENGERPART

NAPILAP.

VI. évfolyam.

FIUME, csütörtök 1909. december 23.

288. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egyóra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petít sorja 40 fillér.

A szaktudósítói intézmény fiaskója.

Ujabbkori közgazdaságtörténetünkben valószínűleg korszakosnak mondható az a gondolat és eszme, mely az ugynevezett szaktudósítói intézményt sugalta és megteremtette. Az az egyetemes lelkesedés és taps, mellyel a magyar közgazdaság összes tényezői kivétel nélkül hódoltak az eszme felmerülésének és megteremtésének, kettős benső reményből fakadt, abból t. i., hogy általa kivitelünk jelentékenyen emelkedni fog és hogy közgazdasági önállóságunk egyik lényeges előfeltételét: külkereskedelmi mérlegünk pozitívását, aktivitását egyszer és mindenkorra biztosítjuk.

S valóban, ha ezen, közgazdasági érdekeinkre existenciális fontossággal bírós a tiszt horderejének megfelelőleg, mondhatnók fejlődési bőkezűséggel dotált állásokra a magyar kereskedelmi kormány szakképzett, ügybuzgó, ön- és céltudatos embereket nevezne ki, külkereskedelmi mérlegünknek mintegy másfélszáz milliót kitevő passivitása alig néhány év alatt biztosan, könnyen eltűnne.

Azonban bármily fölséges az eszme, bármily biztatók a joggal hozzáfűzött remények, a gyakorlat, a való elszomorító, megdöbbentő. Tudjuk, nem mondunk újat vele, mert hisz mindenki tudja, mindenki érzi, mindenki tapasztalja, hogy ez az intézmény méltatlan kezre van bízva. Az állások betöltésénél nem a szakképzettség és az ügybuzgóság: ez az egyetlen ajánló tényező a döntő, hanem a raffineriával megmozgatott protektorok hada. S ekként ezen életbevágó fontosságú állásokra nagyrészt olyanok kerülnek, kikben a szaktudás és ügybuzgalom elemi feltételei sincsenek meg.

Felfogásunk szerint egy-egy szaktudósító az ország közgazdasági érdekeinek valószínűleg árgusszemű vigéce kell, hogy legyen. S e helyett azt látjuk, hogy a legtöbben irtóznak tulajdonképeni feladatuktól s a szó teljes értelmében nagyköveti allűrökbe lovalják magukat. Lesz még módunkban az intézmény jelenlegi formájának tarthatatlanságáról és közgazdasági érdekeinkre káros voltáról gyakrabban és részletesebben szólni. Ezúttal csak egy esetet akarunk bemutatni, mely a közelmúlt napokban Olaszországban történt.

Olaszországi szaktudósítónk: nemes Márffy-Mantuano Rezső dr. a neve, — melyhez még osztálytanácsosi címet is ragaszthat. Aze-lőtti Bukarestben működött ugyancsak mint szaktudósító. Mondanunk sem kell talán, hogy kereskedelmi gyakorlata és tudása nincs, mert hisz mielőtt e jól dotált állását elérte, a miniszteriumban „fogalmazó” volt.

Állására való rátermettségét kiki a következő tényből ítélheti meg. Az olasz vasuti kormány még a nyár folyamán nyilvános pályázatot tett közzé két millió vasuti talpfa szállítá-

sára, összesen tizenöt millió frank értékben. Most október 25-én a pályázat feltételeivel együtt a magyar nyilvánosság elé jutott. Természetes, hogy hazai fatermelőink közül azonnal számosan érdeklődtek a dolog iránt s megkezdődött a hosszú és többszörös sürgönyváltás a hazai termelők s a római osztrák-magyar konzulátus, illetőleg az odavaló szaktudósítónkkal.

Fatermelőink a biztos győzelem kiállításával fogták kezükbe az ügyet. „S mit tesz Isten?” — A Rómából kapott válaszsürgönyökből arról kellett meggyőződniük, hogy a napilapokban az itt okt. 25-én publikált pályázat határideje még okt. 22-én járt le.

Tableaux!

A kép kiegészítésül még azt is megjegyezzük, hogy az osztrák fatermelők több millió korona erejéig idejekorán pályázhattak a talpfaszállításra.

Ha ez az ügy nem élőhusába vágna a magyar közgazdaságnak, valóban kacagni, szivből kacagni volna kedvünk!

Igy azonban csak sajnálattal konstatálhatjuk, hogy a szaktudósítókra költött rengeteg summa pénz teljesen hiábavaló költség és a szó szoros értelmében az utcára van kidobva.

Városi élet.

A városi állandó bizottság tegnap kedden délben Vio Ferenc dr. polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen

a via Saluten végzendő munkálatokra 4200 koronát szavaznak meg, majd tárgyalásra kerül a fiumei rizshántológyárnak az ajánlata a régi villamos központ telkeinek a megvételére. A gyár a nevezett telkekért hajlandó 140,000 koronát adni. Rövid vita után az ajánlatot elfogadják, a végleges döntést azonban a rappresentanzára bizzák.

Elhatározzák továbbá a Padoani teleknek 185,000 korona áron való megvételét, hogy az építendő új kórház mellett új utcákat nyithassanak.

Áttérnek ezután a zárt ülésre, amelyben a község kötelékébe felveszik Righetti-Molinari Hektort, Trevisari-Fabini Izrael György drt, Paulovatz Tornari Lajos drt és Kozman Kapaz Emmát.

Az új villamos kocsiszin építését a Superina—Bellen vállalkozó cégére bizzák. Végül több kisebb ügyet intéznek el.

Ezzel az ülés délután háromnegyed kettőkor véget ért.

A városi képviselő testület is ülést tartott tegnap este a podeszta elnöklésével.

Az ülés elején bejelenti a polgármester, hogy a fiumei török konzul, az ifjutörök vendégek fogadtatásáért kormánya nevében köszönetet mondott.

Azután a polgármester válaszol Superiná-

nak Notar segédtanítónő elbocsátása miatt tett interpellációjára s azt mondja, hogy a segédtanítókat csak időlegesen veszik fel. Notar tanítónő ezenkívül nem is volt fiumei illetőségű.

Superina a válasszal nem elégszik meg, a rappresentanza azonban tudomásul veszi.

Superina ezután a via Calvario elhanyagolt állapotáról tesz említést. Az interpellációt a jövő ülés napirendjére tűzik ki.

Ossoinack a Fiumara áradásával kapcsolatban kijelenti, hogy csak a gondos előkészület és az előző években végzett munkálatok mentették meg az ottani környéket az áradás veszedelmétől.

A podeszta többek között azt válaszolja, hogy a kormányzásnál közben fog járni a Fiumara további szabályozására.

A városi villamos vasut új szolgálati szabályzatát véglegesen jóváhagyják.

A városi vezetőség 1908. évi. zárszámadását a pénzügyi bizottság határozatai értelmében jóváhagyják.

Végül kisebb ügyek elintézése után a podeszta kellemes ünnepeket és boldog új évet kíván a bizottsági tagoknak, mire az ülés véget ért.

UJDONSÁGOK.

— Wickenburg gróf kormányzó? Keddi számunkban budapesti táviratunk nyomán azt a szenzációs hírt közöltük, hogy a Wekerle kormány Wickenburg István gróf kamarás, kormányzó-helyettesét fiumei kormányzónak nevezné ki. Híradásunk mindenféle nagy feltűnést keltett s a legkülönbözőbb kombinációkra adott alkalmat. Egyesek a gróf legutóbbi budapesti útjával hozták összeköttetésbe a tervbe vett kormányzói kinevezésének hírért. Mások már arról is tudtak, hogy Wickenburg gróf a kormányzóság jelenlegi hivatali helyiségeit, amelyek valóban nem alkalmasak egy közjogi magas hivatal céljaira, felmondva, a kormányzóságot, a kormányzói palotában helyezi el. Ismét mások a jól értesültség köpenyében burkolózva azt rebesgették, hogy a kormányzói méltóság után nem annyira a gróf törekedik, mint inkább egy hozzá közel álló tényező befolyásolja a kegyelmi cím elfogadására. A forgalomba került hírekkel szemben meg kell jegyeznünk, hogy azoknak a legcsekélyebb pozitív alapjuk sincs, minthogy arra a gróf, különösen a mai súlyos politikai viszonyok között nem gondol, de a megbízás elfogadására nem is kapott fejszólistást.

— A rendőrigazgató véglegesítése.

A rappresentanza március nyolcadiki, a késő éjjeli órákig tartott ülésében, heves obstrukciós vita után nagy szótöbbséggel Derencin Xavért választották meg a Dolzani Attilio nyugugalomba vonulásával megüresedett rendőrigazgatói állásra. A választás azonban csak ideiglenes volt, mert a rappresentanza a véglegesítését két évi próbaszolgálatához kötötte. A képviselőtestület határozata ellen a kormányzás hivatalos panaszzal élt a közigazgatási bírósághoz. A kor-

mányzóság panaszával azzal érvelt, hogy a statutum szerint a városi tisztviselők választása életfogytiglan szól, a két évi próbaszolgálat tehát statutum ellenes. A közigazgatási bíróság egyik legutóbbi ülésében foglalkozott a reprezentanza határozata ellen beadott hivatalos panaszszal s mint értesülünk, a közigazgatási bíróság a kormányzóság által benyújtott hivatalos panasznak helyt adva, a reprezentanza március nyolcadiki Derencin Xavér rendőrigazgatóra vonatkozó sérelmes határozatát megsemmisítette s Derencin Xavért a két évi próbaszolgálat mellőzésével véglegesen, élethossziglan megválasztott rendőrigazgatónak monddotta ki. A közigazgatási bíróság határozata a napokban érkezik le a kormányzósághoz.

A legfelsőbb bíróság érdekes döntése nagy feltűnést fog keltetni a városban. Mi a magunk részéről reméljük, hogy a váratlan véglegesítés fokozott buzgalomra serkenti Derencin rendőrigazgatót s a rendőrség eddigi sikereit még gyarapítani fogja.

A rendőrigazgató véglegesítésével kapcsolatban beavatott városi körökben híre jár, hogy a belügyminiszterium Fiume szabad város autonómiáját nagyon közelről érintő újítást akar már legközelebb életbeléptetni. A kósza hírrel szemben a leghatározottabban kijelenthetjük, hogy ennek semmi alapja nincs.

— **A bankrabló elutazása.** Krivitzki Ábrahám, akit a törvényszék esküdtbíróvá a bankrablás bürokratizálásának vádjára alól felmentett s a szabadlábra helyezés után a rendőrség letartóztatott, mint már felentettük, tegnap este hagyta el a várost. Krivitzkit a rendőrség börtönéből egy detektív tegnap este a velencei hajóhoz kísérte, amellyel Velencébe utazott s onnan állítólag Marseillebe megy.

— **Kereskedelemügyi kinevezések.** A kereskedelemügyi miniszter a tengerészeti hatóságnál szervezett orvosi szaktanácsban 1910—1912. évekre rendes tagokká Blasich Máriusz dr. tiszti-főorvost, Catti György dr. városi kórházi főorvost, Ottó Károly dr. gyakorló-orvost, Tauffer Emil dr. tengerészeti hatósági orvost és Román Adolf dr. körorvost, pótagokká pedig Blaz Vladimir dr. gyakorló-orvost és Schweitzer dr. orvost nevezte ki.

— **A haditengerészet köréből.** A fiumei haditengerészeti akadémia helyettes parancsnokát Seidenthaler Károly fregattkapitányt a haditengerészet parancsnoka a Babenberg hajó parancsnokságával bizta meg s helyébe Schubert Ottokár fregattkapitányt nevezte ki. Az új helyettes parancsnok ma délben tisztelgett Wickenburg István gróf kormányzó-helyettesnél.

— **A Fiumara áradása.** Megirtuk, hogy a majdnem ötnapos szakadatlan esőzés annyira felduzzasztotta a Fiumara folyót, hogy komolyan kellett az áradás veszedelmétől tartani. Mikor azonban a víz színe a délutáni órákban már a kétszázhetven centimétert is meghaladta, az esőzés szerencsére megszűnt s ettől kezdve a folyó lassan s egyenletesen apadni kezdett. Minthogy az idő kitisztulása után veszedelmétől nem kellett tartani, a katonaságot, a rendőrséget és tűzoltóságot visszarendelték s a szusáki hidnál a szokásos rendőrszemen kívül mindössze egy révkalauzt és tűzoltót hagytak, hogy váratlan veszedelem esetén hirt adhassanak.

— **Havass Rezső közjogi térképe.** Havass Rezső dr. királyi tanácsos, a Magyar Földrajzi Társaság alelnöke, hosszabb idő óta nagy tevékenységet fejt ki, hogy a Szent István koronájától elszakított, de most is érvényben levő, azonban végre nem hajtott törvények szerint Magyarországhoz tartozó országrészek ismét visszakapcsolóssanak. Fáradhatatlan buzgalommal igyekszik az illetékes körök s a nagy közönség figyelmét felhívni a jelenlegi visszahelyeztetésre s hogy ezt még inkább szemléltethetőbbé tegye, összeállította Magyarország közjogi térképét az 1867: II. és az 1868: 30-ik törvények alapján. Különös aktualitást kölcsönöz a térképnek a Bosznia-Hercegovina annektálása óta felmerült hármask monarchia eszméje, amely nemcsak Ausztriában erősödik napról-napra a klerikalizmussal és szlávizmussal kapcsolatban, hanem a délszlávok is a kö-

zel jövőben megvalósíthatni remélt illir királyságra való törekvés. Az illir királyság eszméje mely gyökeret vert már a délszlávokban s erre letagadhatatlan bizonyítékot nyújtott a zágrábi és bécsi per is. Az illir királyságnak egyébként már térképe is van, amelyet Hanau Henrik készített Bécsben. Ennek ellensúlyozására állította össze Havass Rezső dr. Magyarországi közjogi térképét s továbbá, hogy az osztrákok és délszlávok trialisztikus törekvéseivel szemben országunk alkotórészeit feltüntesse. A magyar, német, horvát, francia előszóval ellátott térkép a Magyar Földrajzi Társaság megbízásából a Magyar Földrajzi Intézet kiadásában jelent meg. Ára két korona.

— **A Saxonia érkezése.** A Cunard-társaság az Azori szigeteken elhelyezett Slavonia helyébe egy új gőzöst állít a fiume—newyorki vonal szolgálatába. Ez az új gőzös a 14280 tonnát tartalmazó „Saxonia”, melyen több száz első és másodosztályú utason kívül 1936 III. osztályú utas elhelyezésére van hely, úgy hogy a legénységgel együtt közel 3000 embert vihet magával. A „Saxonia”, mely eddig Liverpool és Boston közt közlekedett s a legmodernebb igényeknek megfelelően van berendezve, január 8-án fog először Fiuméből Newyorkba indulni s utközben Palermo, Nápoly és Gibraltár kikötőit is érinteni fogja.

A „Saxonia” egyébiránt tegnap este érkezett Triesztbe, ahonnan, mihelyt a mintegy ezer tonna áruakományát kirakta Fiuméba indul, ahová valószínűleg pénteken érkezik meg. A „Saxonia”-n hazatérni nyolcvanöt visszavándorló ma délután érkezik vasuton Fiuméba s azonnal folytatják utjukat hazafelé.

— **A haditengerészet hajóvásárlása.** Megirtuk már, hogy a haditengerészet vezetősége a fiumei petróleum finomítógyár Etelka nevű gőzöst folyékony fűtőanyagok szállítására meg akarja vásárolni. Most mint értesülünk, az adás-vevési szerződést tegnap írták alá Polában, a hova már az Etelka is megérkezett.

— **Gyermek felruházó ünnep.** Az Asilo Clotilde jótékony egyesület, holnap, csütörtökön délelőtt tíz órakor tartja meg szokásos karácsonyi ünnepét, amely alkalommal számos szegénysorsu gyermekeknek meleg ruhát, lábbelit, ennivalót s játékot oszt ki, hogy a szegények is részesedhessenek a szeretet ünnepének örömeiből. A jótékony célú ünnepet Wickenburg István gróf kamarás, kormányzó-helyettes és neje is részt vesz.

— **Pincérek mulatsága.** A hajópincérek s szakácsok egyesülete január 29-én a Deák szálló nagytermében táncmulatságot rendez.

— **Argentínai haditengerészek a torpedógyárban.** Az osztrák-magyar haditengerészet „Kaiman” nevű torpedóhajója tegnap délelőtt tíz órakor fedélzetén huszonkét argentinai haditengerészeti tiszttel Fiuméba érkezett. A tengerésztisztek meglátogatták a Whitthead-torpedógyárat s este a „Kaiman” fedélzetén visszautaztak Pólába.

— **E'öléptetés.** A pénzügyminiszter Ambrics Fábian pénzügyőri fővigyázót pénzügyőri szemlélszé névezte ki.

— **Jótékony halfaj.** A nyugatindiai Barbados-sziget tavaiban és mocsaraiban óriási mennyiségben él egy halfaj, amelyet éppen ezért egyszerűen „millió”-nak kereszteltek el a benszüllötték. Ha igaz mindaz a sok tulajdonság, amelylyel Barbados-sziget lakói ezt a halat felruházták, akkor benne az emberiség egyik legnagyobb jótévedőjét kell látnunk. A szigetlakók ugyanis szilárdan meg vannak győződve arról, hogy egyedül ennek a kis halnak köszönhetik, hogy a malária a szigetet megkíméli, noha a szomszédos szigetek mindegyikén rettentően pusztít ez a járvány. És a tudomány igazat adott a sziget lakóinak. A maláriát, mint ismeretes, egy szunyogfaj terjeszti. A kis hal, amely ezrivel tanyázik még a legkisebb tócsában is, rendkívül falánk állatka és különösen az említett szunyogfaj álczáit és lárváit pusztítja előszeretettel. Így válik falánksága üdvössé az emberekre nézve. A halacska igy kicsiny. A hímek alig két centiméter hosszúak, de nagyon szépek. Hátuk szivárványszínekben pompázik, oldalt pedig nagy fekete foltjaik vannak. A nőstények sokkal nagyobbak, de igénytelen külsejűek.

— **A kikötőből.** December 22-én. Indult: „Lapad” osztrák gőzös Castellamareba 200 tonna fával.

— **Megfulhatnak-e a halak a vízben?** Vannak olyan halfajok, mint például a ponty és a kárász, amelyek nemcsak a kopolyujokkal, hanem a szájon keresztül is tudnak lélegezni, az angolna kopolyu-nyílásnak szűk volta pedig lehetővé teszi, hogy sokáig megál szárazon is. Más fajoknál az uszólóanyag szolgál légzőszerv gyanánt, másoknak tüdőszervi képződményeik vannak, amelyek a levegő felvételét közvetítik. De vannak olyan halak is, amelyek, ha fel nem bukkanhatnak a vízből, a szó szoros értelmében megfuladnak. A hollandusok keletindiai gyarmataiban él egy „gurami”-nak nevezett halfaj, amely izletes husáért nagyban tenyésztnek. Commerson, a híres természetbuvár megállapította, hogy ezen halak fejének mindkét oldalán egy sajátos szerv van, amely nem egyéb, mint egy csontokkal sűrűn ellátott palack. Ezt a szervet, melyet labirintnak neveznek, a hal víztartály gyanánt használja, hogy a kopolyut állandóan nedvesen tarthassa. Sokszor megfigyelték már, hogy ezek a halak, ha éjjel a tartályból kievickéltek, még reggel is egészen jól érzik magukat a szárazon. E tekintetben igen érdekes kísérletet végzett Brüning, aki a labirinthalaknak egy fajtáját, az ugynevezett „makropod”-ot vette megfigyelés alá. Három óra hosszát nedves homokban tartotta a halat, azután visszatevette az aquriumba, ahol a legcsekélyebb változást sem vett rajta észre. Ép oly fürge volt a vízben, mint szárazon. Ebből azt következtette, hogy a labirint csakugyan víztartály gyanánt szolgál. De ez a meggyőződés téves. Bizonyítja az a körülmény, hogy a labirinthalak időnkint fel-bukknak a vízből és úgy lélegzenek, mint a gyík. Kísérleteit Brüning tovább folytatta: egy makropodot szellőztetett és friss vízzel töltött aquriumba tett és a víz felszínre felett 1—2 centiméternyire dróthálózatot helyezett el, ami a halat megakadályozta abban, hogy a vízből felbukhasson. Hat perc múltán a hal nyugtalanodni kezdett, 15 perc múlva az elgyengülés jelei mutatkoztak nála, 22 perc múlva állapota még inkább súlyosbodott, 50 perc elteltével pedig a hal kimult. Ebből látszik, hogy a labirinthalaknál a kopolyulégzés mellékes és hogy szabad lélegzésre van szükségük. A labirint, amely különböző halfajoknál különféle alakban jelenik meg, komplikált szerkezetű csontképződmény. Két nagy véredény táplálja, amelyek hálószerűleg ágaznak s amelyeknek a lépzésnél szerepük van.

— **Dörmögő Dörmögő** úgy látszik, csakugyan meg fogja nyerni a berlin-budapesti automobilverseny ötvenezer koronás díját. Most megint közelebb jutott hozzá — mint a „Jó Pajtás”, Sebők Zsigmond és Benedek Elek gyermeklapja legújabb, december 19-iki számában jelenti. Megszabadította a kitűnő utitársát a zordon Pecsényánszky rendőrkapitány börtönéből (és még milyen kalandos módon!), sőt egy veszedelmes versenytársától is alighanem megszabadul. Most már fészült figyelemmel olvassa a nevezetes verseny leírását hétről-hétre minden gyermek, mert nemsokára már el fog dölni, kié lesz az ötvenezer korona. Van ezenkívül még a „Jó Pajtás” legújabb számában szép vers Endrődi Sándortól és Lampréth Gézától, mulatságos elbeszélés Rákosi Viktortól, sportcikk a súlydobásról Mudin Imre súlydobóbajnoktól, séta Budapesten, tréfás képsorozat, regényfolytatás Benedek Elektől, szerkesztői üzenetek, rejtvények stb. Nagy öröm lesz a gyermekeknek a „Jó Pajtás” keitős karácsonyi ajándéka: a diszes és gazdag tartalmu almanach és a csinos kis tárcanaptár, melyet a szokatlanul bő tartalmu és szép kiállításu karácsonyi számmal egyidejűleg kap meg minden előfizető, de megkapják az újévkor belépő új előfizetők is. A „Jó Pajtás” a Franklin-Társulat kiadásában jelen meg; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Mutatványszámokat ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)

— **Karácsonyra és újévre** a legszebb ajándékok Engelsrath J. ékszerész (Fiume, Dante-téri) arany-, ezüst-, ékszer-, óra és régiségkereskedésében kaphatók. Igen olcsó árak. Saját ékszerkészítő és javító műhely.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt telefon vagy levelezőlap útján szíves kedjenek nekünk bejelenteni.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, dec. 22. A képviselőház ma délelőtt Návay Lajos elnöklésével ülést tartott. Az elnöki előterjesztések után Holló Lajosnak a bank ügyében a királyhoz intézendő felírára vonatkozó indítványának tárgyalására térnek át. Holló hosszasan foglalkozik a bank szétválasztásának kérdésével, majd azt mondja, hogy két olyan állam, amelynek gazdasági és politikai érdeke annyira ellentétes, mint amilyen Magyarországé és Ausztriáé, nem élhet közös hiteléletet. A közös hitel mindkettőnek hátrányára van. Ezután részletesen indokolja indítványát, amelynek elfogadását kéri.

Bánffy Dezső báró a gazdasági meg egyezés nélkül lehetetlennek tartja a parlament békés munkálkodását. Kijelenti, hogy ezt annak idején a király előtt is kifejezte, hogy a bizonytalanságot tovább huzni nem lehet s ha már katonai vívmányokat nem lehet szerezni, gazdasági téren kell a nemzetet rekompenzálni. Feltétlenül szükségesnek tartja az önálló bankot s a magyar nemzet szupremációját biztosító általános választói jogot. Elfogadja Holló indítványát.

Kossuth Ferenc az önálló bankot minden időben főcéljának tekintette s ha azt 1911-re fel lehetne állítani, annak nagyon örvendene. De az idő rövidsége miatt lehetetlen. Nagy akadály a banknak, hogy a kormány e tekintetben nem szolidáris.

Wekerle Sándor Holló indítványa ellen foglal állást. Szerinte a bank felállításának személyi és tárgyi okai is vannak. Nem vonja kétségbe a nemzetnek az önálló bankhoz való jogát, de előbbrevalónak tartja az önálló vámtérületet. Az önálló bankot kockázatosnak tartja s ellene foglalt állást nemcsak a hazai, de a külföldi pénzemberek is. Nem fogadja el Holló indítványát. (Nagy zaj a Justh párt pad-soraiban.)

Holló Lajos a zárzó jogán Wekerlével polemizál s szemrehányást tesz neki, hogy miért nem mondotta el ezt kilenc hónappal ezelőtt. A válság ez esetben nem húzódt volna el oly hosszú ideig. Hosszas felszólalása után az elnök elrendeli a szavazást Holló indítványa felett.

A képviselőház Holló Lajosnak felirati indítványát százharminchárom szavazattal nyolcvankilenc szavazat ellenében *elfogadja*. (Zajos éljenzés a Justh pártnál.)

Ezután az indemnitás tárgyalására térnek át.

Lukács és Khuen Bécsbe utaznak.

BUDAPEST, dec. 22. Lukács László és Khuen-Héderváry gróf ma délelőtt a Nemzeti Társaskörben hosszasan tanácskoztak. A tárgyalás után Lukács kijelentette az újságíróknak, hogy délután mindketten Bécsbe utaznak s holnap hihallgatáson jelennek meg a királynál. Az audiencián jelentést tesznek a pártvezérekkel folytatott tárgyalásaik eredményeiről.

A Friedjung per vége.

BÉCS, dec. 22. A Friedjung per ma délelőtt kölcsönös nyilatkozatokkal véget ért. Az ügyész visszavonta vádindítványát, mire a bíróság a további tárgyalást megszüntette.

Merénylet a román miniszterelnök ellen.

BUKAREST, dec. 22. A román miniszterelnök ellen elkövetett merénylet tettesét a hatóságok még mindig keresik. A miniszterelnök állapota állandóan kielégítő.

Támadás Péter király ellen.

BELGRÁD, dec. 22. A skupstina tegnapi ülésén a kölcsönügyi vita alkalmából Gyorgyevits Lyuba nemzeti párti képviselő heves támadást intézett Péter király ellen és azt követelte, hogy a Karagyorgyevics-dinasztiát tegyék le a trónról. Beszéde után Gyorgyevics egy határozati javaslatot nyújtott be, amelyben rámutat arra, hogy Péter király eddig még Európa egyetlen uralkodójával sem találkozott s nem is fog találkozni, ami aztán azzal a következménnyel jár, hogy Szerbia nem folytathat megfelelő külpolitikát. Éppen ezért Gyorgyevics föltétlenül szükségesnek tartja, hogy Péter király családja nevében mondjon le a trónról, amely esetben Szerbia kárpótlást adna neki. A beszéd azonban az elnök közbeszólásai és a radikálisok lármája miatt teljesen hatástalanul hangzott el.

Kanyaró után

a legkomolyabb betegségeknek biztosan elejét veszi a SCOTT-féle EMULSIÓ. Az egészség gyors visszaszerzése meglepi mindazokat, a kik először tesznek kísérletet a

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Scott-féle Emulsió-val.

A SCOTT-féle Emulsió csakis annak köszönhető nagy hírnevét, hogy összes alkotórészeiben fenntartja legnagyobb fokú tisztaságát.

Nagyon megfelelő az elkényeztetett inynek és a meggyengült emésztésnek.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógyszertárban.

KARÁCSONYRA ÉS UJÉVRE

a legszebb divatcikkek olcsó áron kaphatók

Schwarz és Gerő

divatáruházában

Fiume Via Governo a Lloyd szállóval szemben.

Legujabb sport! Kerekes korcsolya

(Rollschuhe)

gyermeknek és felnőtteknek minden árban. Játékszerek. Társasjátékok. Alpacca- és china- ezüst-árak. Bördíszmü és müipari cikkek.

Igen olcsó, szabott árak.

REICH SÁNDOR Fiume Corso (Tiring-ház)

Elegánsan butorozott szoba

külön bejárattal 1 vagy 2 urnak kiadó. Cim: Via Stefano 1. II. em.

Karácsonyra és ujévre!

Kitünő alkalom magyar családoknak.

Osteria All' Agnello

Fiume Via Germania 2. sz.

I-ső rendű fekete isztriai bor 24 krajc. literje
I-ső rendű fehér isztriai bor 24 " " " "
I-ső rendű Opolló Lissa bor 26 " " " "
Fehér édes buteliás bor 40 " " " "
Győződjék meg minden család mielőtt az ünnepekre borait beszerzi, fenti borok kitünőségéről és meglepő olcsó áráról. A helyiségben a 40 krajcáros finom fehér boron kívül minden más minőség 28 krajcárba kerül kimérve. Kitünő házi konyha.

A karácsonyi ünnepekre

ajánlok

Kitünő bősépsenyét

Friss kocsonyahus kilgrként 1 K. 20 f. — Kedden és pénteken friss májas és véres hurka, naponta friss tormás virsli és szafaladé valamint minden egyéb hentesáru legjobb minőségben olson kapható

Szathmáry Györgynél

Főüzlet Vicoło Germania 1. sz. Fióküzlet I. Vásárcsarnok 17. sz. Telefon 987.

Ujévre szopós malacok!

BAUER GRÜN WALD A magyarok GRAND HOTEL D'ITALIE OTTHONA

VELENCÉ-BEN

Elsőrendű szálló. — Kitünő konyha.

BONAVIA

nagyszálló és étterem

Fiume Via Edmondo de Amicis 4. szám a város központjában.

56 szoba. Tágas éttermek. Nyáron szép kerthelyiséggel

Magyar konyha. Tiszta magyar és külföldi borok. Kőbányai Polgari Sör.

Estéenként Jonás Gyula hirneves cigányzenekarának hangversenye.

Tulajdonos Scala Nándor

Fizetési gyakornok vagy

fiatal komptoirista

helybeli irodába azonnal felvétetik. Cim a kiadóban.

Lederer penzió Abbazia. Habsburg villa és Park szálló

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

Butorozott szoba

(villanyvilágítás és fürdőszobával) I. emeleten kiadó.
Cím a kiadóban.

VARIETÉ ORIENTALE
Fiume, Via Lavatoio
(Uj Kucich-ház)

Tíz kiváló művészi erőből összeállított műsor.
Elsőrendű magyar énekesnők.
Kezdet: 9 órakor. Belépti díj 1 korona.
Tulajdonos: Pesaro Vittorio.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy

asztalos műhelyemet

Via Risorta 20. szám alatt megnyitottam.
Jó munkáért kezeséget vállalom s javításokat pontosan eszközölök.
Meghívásra házhöz jövök.

Kiváló tisztelettel
Brávác József

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, oalettickek és szépítőszerek stb. stb.

FILIPPOVICH EDE

Uri és női fodrász terme

Fiume, Deák-korzó 30. szám

külön női teremmel, hol fejmosás vilányos készülékekkel, hajfestés, manicure, pedicure és mindennemű haj- és fésülési munka kifogástalan jó és gyors kivitelben végeztek.

Előkelő uri fodrász terem.

A leggazdaságosabb, állandó meleget tartó, kőtűző kályha a

METEOR

kályha

kőszén és kokszfűtőre berendezve. Egyedüli s kizárólagos raktár:

WURZER JÁNOS

Fiume Vicolo dell' Ospedale.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Peary és Cook

az északi sarkra érkeztek-e?

az a kérdés. Ellenben kétségtelen, hogy

ROSENTHAL LIPÓT

Dante-(Adamich) téri nagy magyar áruházában a legnagyobb választék mellett legjobban és legolcsóbban vásárol mindenki. Az olcsó szabott ár drbon látható.

Külön nagy játékaruosztály.

Állami tisztviselők, vasutasok, pénzügyőrök árkedvezményben részesülnek. 10 képes lap 40 fillér.

A legszebb ajándékok, melyekkel a szülők jó gyermekeiknek

karácsonyra és ujévre

kedveskedhetnek, a legjobb szerzőktől származó, gyönyörűen illusztrált magyar, német és olasz ifjúsági könyvek melyek

Zanutel A. és Tsa

könyvkereskedésében

Fiume Via Adamich; telefon 197 sz. kaphatók.

Fleischhacker C.**tejcsarnoka**

és kávémérése a Piazza Elisabétta és Adamich utca sarkán, (az Adria palotával szemben).

Gróf Pejacevics féle TEAVAJ

kizárólagos elárúsítása.

Frissen érkezett méz

tej, tejföl, turó és vaj

nagyban és kicsinyben. TELEFON 534.

Hromatka Adolf

könyvkereskedése

FIUME CORSO 11.

Magyar ifjúsági könyvek óriási választéka.

Bredár Lajos**mosoda és tisztító intézet**

FIUME Via Lavatoio I. Telef. 988.

Specialista pipere,- kelengye- és gallér tisztításban.

Rosenberger B.

nagy butorraktára

Fiume, Via Governo 22 (Corso) Telefon sz. 504.

Elsőrendű kőszén Johannesthali kőszén szobafűtésre

métermázsánként 3 koronáért házhoz szállítva

Braun Bernát és Társá-nál Fiume Via Stefano I.

Teljes vagonok és fuvarok vételénél árengedmény.

Telefon 528.

Karácsonyi és ujévi ajándékok

a legjutányosabb árakon kaphatók

Korniczai G.

üveg- és porcellánkereskedésében

Fiume Via Governo 22.

Varieté Hotel Susak

Estéknként elsőrendű művészi erők fellépte

Renée Hallois táncosnő,
Drexler Adolf kómikus,
Denis Liliam amerikai ének. és tánc.,
Virágvölgyi Sárka magyar szubrett,
Breda Joseph kómiku,
Rudolfi R. Jargon kómikus,
Santhaly Lucie német sanzonett,
Gergely Nusi szubrett,
Wirth Lona énekes szubrett,
Nichette Otilie átváltozó táncosnő.

Végül kitünő bohózat:

Serenissimus a Varietében.

Kezdet 9 órakor.

Belépti díj 1 kor

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleinek.

A tőkekamatadót a bank önmaga viseli.

Butorozott, kétágyas szoba

két fiatal embernek teljes ellátással vagy anélkül kiadó. Cím a kiadóban

Szépség és hajápolási terme

Fiume, Via del Governo 2 II. emelet.

A legújabb módszer szerinti arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) vilányos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Dísz-fésülések elvállaltatnak.

Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

A BREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Urményi-tér 6. — Telefon szám 226.

Jégyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ**DUPLA MALÁTA SÖR**

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákból érkezik frissen a gyárból. — Ezen kőtűző sörön kívül állandóan raktáron van kivitelű és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 5C fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákból.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhöz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Urményi-tér 6

NYOMATOTT A „MERCUR” NYOMDÁBAN FIUME

Felelős szerkesztő MURAI JENŐ.